

Sint Martinus

Parochieblad van de Oud-Katholieke Kerk voor Groningen, Friesland,
Drenthe en de Noordoostpolder

Jaargang 38

Herfst

#2

In dit nummer

Voorwoord.....	3
Let op: verhuizing Friesland.....	3
In Memoriam: Henny van 't Slot.....	4
Wat is dit nu?.....	5
Voorbeden (4).....	6
Kogel door de kerk.....	7
Een behandelstoel voor de Brink-Akker.....	9
Kunstenaars blijven voorzichtig.....	11
Bisdondag: de kers op de taart.....	12
Kennismaking met Astrid Zomervrucht.....	13
How do you solve a problem like Maria?.....	15
Kijken met Andere Ogen.....	16
Gespreksavonden: ontmoeting met Maria.....	17
Pelgrimage naar Port-Royal.....	18
De omzwervingen van ons orgel.....	19
Mijn zoektocht naar God.....	20
Vieringen.....	21
Parochiegegevens en colofon.....	23

Voorwoord

De zomer is weer voorbij en Kerst komt er al weer aan. En dat in september. Zo midden in de zomer schrijf ik dit op de avond voordat ik een paar dagen ga wandelen. Een stukje van het Jacobspad, van Utrecht naar 's-Hertogenbosch. De studie is afgerond. Binnenkort is het groot kerkelijk examen, waarna we kunnen gaan nadenken over de wijdingen tot het ambt. Ik hoop echt dat dit snel mag gebeuren. Nu nog even genieten van een stukje vakantie.

Helaas hebben we in de vakantieperiode afscheid moeten nemen van kerkmeester Henny van 't Slot. Zeer verdrietig natuurlijk en we zullen haar heel erg missen. Verder zullen we nog meer afscheid moeten nemen, maar dan van een gebouw. Als eerste is Jorwert aan de beurt. We verruilen deze plek voor een mooie plek in Leeuwarden. Het is een plek die nieuwe kansen zal bieden. Zo hopen we ook dat het komende jaar de verbouwing van de kerk in Groningen gaat lopen.

Het zijn allemaal vernieuwingen en dat is spannend en voor sommigen misschien ook wel eng. Maar het zijn ook echt nieuwe kansen. Kansen om ons te laten zien als een open parochie, waar iedereen welkom is. Kansen om midden in de samenleving te staan, samen met andere kerken. Het wordt een periode van 'kleden'. Zie de nieuwe huisvesting maar als nieuwe kleren. In het begin wat onwennig, maar na een tijdje went het. 'Kleden' speelt ook een rol bij de wijdingen, waarbij een kandidaat 'nieuwe' kleren krijgt aangereikt. Feestkleding wel te verstaan. Zo zal het dan ook een feestjaar worden, waarin we veel feestelijke momenten tegemoet mogen gaan. Een feest dat we samen kunnen bouwen, door onze gezamenlijke inzet en onze sterke wil. Feest dat we willen delen, ons geloof dat we willen delen. Iets wat de naam van onze patroon, sint Martinus, eer aan doet.

Pastor Victor

Let op: verhuizing Friesland

Op pagina 17, bij 'Vieringen' staat een belangrijke mededeling over de verhuizing van de vieringen van Jorwert naar Leeuwarden.

De verhuizing vindt plaats tijdens de viering van 27 oktober 2012.

In Memoriam: Henny van 't Slot

31-10-1958 28-7-2012

Op 28 juli 2012 is kerkmeester Henny van 't Slot van ons heengegaan. 53 jaar jong was zij. Een week tevoren heb ik haar de Paaskaars van 2011 gebracht en hebben we de laatste Communie gevierd. Gesterkt door dit sacrament heeft zij nog een week lang keihard gevochten. Een gevecht dat gestart is in november van het vorige jaar en waarbij zij door een zeer diep dal is gegaan. Toch is me vooral haar enorme moed en opgewektheid bijgebleven. Ongelofelijk hoe zij steeds verder durfde te gaan om genezing te zoeken. Het is dan ook een geweldige prestatie geweest dat zij het huwelijk van haar dochter nog kon meemaken.

Wat mij bij blijft is haar enorme wilskracht in het leven, in het geloof en in de kerk. Geloven en kerk hoorde bij haar leven. Zij streefde er ook naar dat iedere gelovige zo'n gedrevenheid zou ervaren om zich in te zetten voor de kerk. Dat was de reden dat zij zich wilde inzetten voor de diverse activiteiten en commissies in de kerk. Met een enorme bevologenheid zette zij zich in om zich goed voor te bereiden voor gespreksavonden, waarop ze met ons wilde delen wat zij dan gelezen had.

Delen, dat was ook kenmerkend voor haar. Delen van haar geloof, maar ook delen in wat anderen te zeggen hadden. Zij stond open voor heel veel mensen en geloofde oprecht dat iedereen een stukje waarheid in zich draagt. Daarom was zij een groot voorstander van oecumene, iets waarover we soms uren konden praten.

Henny is van ons heengegaan. Zij is naar een betere plek gegaan, zoals zij zelf zei. Ze wist niet hoe dat zou zijn, maar wat ze wel wist dat ze haar familie, maar ook ons allemaal zo ontzettend zou gaan missen. Dat deed haar het meeste verdriet, de mensen achter moeten laten van wie zij hield. Ik vertrouw erop dat Henny voortleeft. Hoe? Ook ik kan dat niet zeggen. Maar ik hoop in ieder geval in ieder van ons. Dat wij mogen verder delen van haar spiritualiteit, haar oecumenische gezindheid en haar enorme wilskracht.

Ik wil namens onze parochie Huub, Lucas en Jantien, Anne en Machiel en Susan en Ruben heel veel sterkte toewensen.

Pastor Victor

De wereld is zo oneindig groot
Zoveel om te verwonderen
Ik heb maar een heel klein stukje geleefd
Heel kort
Een moment
Eén zandkorreltje
Uit velen
Ik hoop dat ik glinsterde in de Zon
Toen jouw oog erop viel
Zodat je glimlachen kon.

Henny van 't Slot

Wat is dit nu?

Dit is een dalmatiek. Het gewaad van de diaken, in de kleuren rood en goud. De priester draagt een kazuifel, de diaken de dalmatiek. Dit is een gewaad met mouwen. De oorsprong ligt waarschijnlijk in Dalmatië, waarnaar het dan ook is vernoemd.

Opmerkelijk is dat een dalmatiek ook gedragen werd door bisschoppen en abten. In het oude Rome werd het als onderscheidingsteken voor de hogere standen gebruikt. Van oorsprong zijn alle liturgische gewaden in de kerk profaan. Dat betekent niet dat het kleding was waar men alle dagen in liep. Het waren feestgewaden. Zo ook in de kerk. Op feestdagen werd door de diaken een dalmatiek gedragen, op boetedagen en in de vastentijd alleen de stola over de albe. Als we kijken naar de ontwikkeling, dan zien we dat de dalmatiek steeds verder vereenvoudigd werd om praktische redenen. Mouwen werden korter of smaller of zelfs opengesneden, maar er ontstonden ook steeds uitbundiger versierde dalmatieken. Vaak was er nog maar weinig onderscheid met de tunica, die door de subdiaken werd gedragen. De dalmatiek onderscheidt zich van de tuniek door de wijdere en langere mouwen.

Bij de diakenwijding komt de kandidaat in de albe naar voren. Na alle beloften en de handoplegging krijgt de nieuwe diaken de stola, die deze over de linkerschouder schuin draagt (en vroeger de manipel, een doek om de arm). Daarna wordt de nieuwe diaken bekleed met de dalmatiek. Hierbij wordt de diaken opgeroepen zich te verheugen in de Heer. 'Want Hij kleedt u in gewaden van heil, Hij hult u in een mantel van gerechtigheid.' Daarna krijgt de diaken het evangelie overhandigd en leest hij het evangelie van de des betreffende dag na het gebruikelijke halleluja.

Naast het feit dat kleding de functie van de persoon aangeeft, is het aankleden bij rituelen een uitermate liefdevol en intiem gebaar. We zien het dan ook terug in kerkelijke (in)wijdingsrituelen. Denk maar aan het witte kleded dat een dopeling krijgt omgehangen en bij de wijdingen tot priester en bisschop en bij de inkleding in het klooster. We kunnen dus spreken van 'inkleding' in de nieuwe functie.

Pastor Victor

Voorbeden (4)

In één van mijn vorige artikeltjes sprak ik over de voorbeden van dominee Boiten, predikant in Heerlen in de jaren vijftig van de vorige eeuw. Eigenwijs als ik altijd geweest ben, had ik op elfjarige leeftijd vastgesteld dat de zondagschool mij niets meer te bieden had en besloten in plaats daarvan geheel op eigen houtje de kerk te bezoeken. Van de preken van dominee Boiten was ik altijd diep onder de indruk.

Ik vertelde dat de voorbeden van dominee Boiten altijd uiteen vielen in twee delen: in het eerste deel ging hij in op de preek, het tweede deel bestond uit een vast gebed, waarin bijzonder noden aan de orde kwamen.

Gebeden die ingaan op de preek heb ik in de Hervormde Kerk vaak gehoord. Ze houden een zeker gevaar in. Vaak doet de voorbidder de preek nog eens dunnetjes over. Of hij geeft God een korte samenvatting van de preek. God, wij hebben gehoord dat.....Dominee Boiten maakte zich hier overigens niet schuldig aan.

Voorbeden kunnen los staan van de preek. Maar over het algemeen vind ik samenhang in de dienst belangrijk, dat wil zeggen dat er verband dient te zijn tussen de schriftlezingen, de preek, de liederen en de voorbeden.

Hoe bereik je dat? Een aantal jaren geleden sprak ik met pastoor Annemieke af dat ze mij van te voren haar preek zou sturen. Gedachten daaruit kon ik dan weer in mijn voorbeden verwerken. Dat werkte goed. Maar zoals het gaat: soms vergat ze het en moest ik het zonder doen. Natuurlijk verdiepte ik me dan wel bij het maken van de voorbeden in de schriftlezingen voor die zondag. Het is dan extra spannend om naar de preek te luisteren. Wat heeft de voorganger uit de schriftlezingen gehaald, welke accenten legt hij of zij, sluiten mijn voorbeden aan bij de preek of helemaal niet? Je luistert dan intensiever. Een goede reden overigens voor alle kerkgangers om zich van te voren in de schriftlezingen te verdiepen. Overigens kan ik opvallend vaak constateren dat elementen uit de preek ook aanwezig zijn in mijn voorbeden.

Tegenwoordig vraag ik dan ook niet meer vaak om de preek. Het is wel goed dat voorganger en voorbidder onafhankelijk van elkaar naar de tekst kijken. Je ontkomt dan ook aan de gevaren waarover ik hierboven schreef: dat je je te veel door de preek laat leiden.

Adrie Paasen

Kogel door de kerk

Onder deze titel heeft al een stukje gestaan in de Jorwert Nieuwsbrief; de eigen nieuwsbrief van de Friese Oud-katholieke kerngroep, de nieuwsbrief die vrijwel zeker een andere naam zal krijgen... De groep verhuist namelijk van Jorwert naar de stad Leeuwarden.

In de kerngroepvergadering van 21 juli 2012 is met overgrote eenstemmigheid besloten dat het moment van 'verder gaan' daar was. Het was eigenlijk geen verrassing. Al meer dan een jaar eerder had de groep ingestemd met een dergelijke stap, mits zich een geschikte gelegenheid voordeed. Na de prachtige kerk in Jorwert zat niemand te wachten op het spreekwoordelijke 'lokaaltje met systeemplafond'... Dat is het dan ook niet geworden. Binnenkort hoopt de kerngroep van de mooie (van oorsprong) bisschopskerk van Jorwert over te gaan naar de eveneens mooie, maar op een heel andere manier, Lutherse kerk in de binnenstad van Leeuwarden. Iemand noemde het een overgang van een bijna romantische locatie naar de harde werkelijkheid van de stad. De 'parallel' van Kerst naar Pasen dringt zich op...

Het is al langer de visie van onze bisschop dat we als oud-katholieken als het maar enigszins kan moeten 'opereren' in en vanuit de stad. Het is ook een van de redenen waarom in de stad Groningen een eigen kerk verworven is. Nu doet de gelegenheid zich voor in Friesland. Ook het feit dat we gaan 'inwonen' bij de Lutheranen is een goede zaak. Er is verwantschap tussen beide kerkgemeenschappen, vooral liturgisch. Eenzelfde keuze is gemaakt in Middelburg en Maastricht. Een andere bijzonderheid is dat er in voorgaande eeuwen oud-katholieken in Leeuwarden zijn geweest. Pastoor Van der Velde heeft daar mooie artikelen over geschreven. In zijn instemming met het besluit scheef de aartsbisschop het zo: "... jullie schrijven geschiedenis, na 200 jaar weer opnieuw oud-katholieken in Leeuwarden!!!"

Natuurlijk gaat deze verandering gepaard met emoties. In de Jorwert Nieuwsbrief verwoorde ik het zo: "Ook al hadden we meer dan een jaar daarvoor al in grote eenstemmigheid al besloten dat een verhuizing naar de stad op termijn onvermijdelijk was; als het zover is moet er wel wat worden verwerkt. En, alhoewel het bij de een duidelijker was dan bij de ander, ieder had zo zijn eigen gevoelens. In die zin heeft ieder 'recht' op zijn of haar eigen emoties bij een dergelijke verhuizing. Het uiteindelijke resultaat was dat een overgrote meerderheid (21 van de 23 stemmen) instemde met de verhuizing. Eén parochiaan was tegen, één van onze zeer trouwe 'belangstellenden' onthield zich van stemming. Absolute unanimitéit zou nog mooier zijn geweest, maar de aartsbisschop en het bestuur zijn dankbaar voor deze steun vanuit de kerngroep zelf. We kunnen nu verder".

Nog één opmerking over het feit dat juist in deze periode de PKN in Jorwert start met het project Nijkleaster. Soms wordt vermoed dat dit de reden is dat wij naar Leeuwarden gaan. Dat is niet het geval. Zoals gezegd, de visie van de bisschop en het besluit stonden al veel langer vast. Wij zijn een oud-katholieke kerngroep met als 'hoofdtak' het houden van eucharistievieringen in de oud-katholieke traditie. Vanaf nu in de provinciehoofdstad van Friesland. Nijkleaster kiest voor een klooster/retraite model, nadrukkelijk Protestants van karakter en ingebed in de Friese taal, cultuur en spiritualiteit. Ziedaar de verschillen. Maar wie weet hoe onze paden zich nog eens kruisen. Onder 'aanvoering van' de kerngroepvertegenwoordiging is het nu de tijd om na te denken en voorbereidingen te treffen voor de feitelijke verhuizing. Het eerste besluit is reeds gevallen namelijk de datum van verhuizen: 27 oktober 2012. Pastoor Scheltinga hoopt dan voor te gaan. Aan de verdere voorbereidingen wordt inmiddels gewerkt. Meer nieuws hierover zal zeker volgen.

Ab Mollema
Secretaris van het kerkbestuur

Gevelbord

Detail van het orgel
(laatste 2 foto's van www.frieselutheranen.nl)

Een behandelstoel voor de Brink-Akker

Voorwoord redactie

In het vorige nummer staat een artikel van Hans Vermeulen "Licht in donkere dagen". Hierin schrijft hij over de betrokkenheid van Stenny en hemzelf bij deze woonvorm en over zijn werkzaamheden aldaar. Hieronder staat een reactie van deze woonvorm op hun inzet.

augustus 2012

Geachte en lieve mensen,

Het is alweer enige tijd geleden maar zeker níet vergeten; de dag dat Hans en Stenny Vermeulen uit Haulerwijk contact opnamen met een aantal van hun familielieden/vrienden en cliënten om te "brainstormen" over een sponsoring actie voor een behandel stoel voor de bewoners van De Beschermende Woonvorm "De Brink-Akker".

De Brink-Akker is een tehuis voor mensen met een psychiatrische beperking. Deze beperking kan aangeboren zijn of door middel van ernstige trauma's opgelopen. Deze mensen hebben meestal al een turbulent leven achter de rug wanneer ze, door omstandigheden, bij ons terecht komen en eindelijk in alle rust zichzelf kunnen en mogen zijn. Deze rust, veiligheid én hulp van zowel alternatieve als professionele hulpverlening zorgen ervoor dat er ruimte in het hoofd ontstaat voor het feit dat; 'lief en zorgzaam voor jezelf zijn' mág. Angst en een laag zelfbeeld maken langzamerhand een plaatsje voor:

"Ik mag er zijn, en ik ben véél sterker dan ik altijd dacht. In de "wereld van De Brink-Akker" mag ik heus wel eens terugvallen, maar hier heb ik ook de kracht om weer op te kunnen staan. Kracht om te accepteren wie ik ben, en wie een ander is. Kracht om te accepteren wat mijn beperking is, maar ook de kracht om mét die beperking het beste uit mezelf te halen en me veilig te voelen." En juist déze kracht, sterker zijn dan je angsten .. het beheersbaar maken van je negatieve emoties, déze kracht ... geeft Hans Vermeulen aan deze mooie mensen.

We zien mensen, na al zoveel therapieën en medicatie veranderingen en opnames/GGZ, zo fijn opknappen door de sessies met Hans. Ze ontwikkelen zelfvertrouwen in hun eigen kracht waardoor opnames en terugvallen worden voorkomen. Geweldig.

Maar óók geweldig van u!!

Ja, want u besloot om de gelegenheid te scheppen voor de bewoners van De Brink-Akker om behandeld te kunnen worden op het eigen terrein. Eén keer in de maand komt Hans bij de bewoners om 'te kneden aan lijf en leden ', maar ook om ze te leren hoe ze sterker kunnen zijn dan hun eigen beperking.

Deze behandelingen vinden plaats in een speciale huiselijke ruimte, waar men zich voor de behandeling privé kan afzonderen. Door de donaties van derden, onder andere van u, waren wij in staat om een nieuwe stabiele en nette behandel tafel aan te schaffen. Geheel elektrisch bedienbaar in vele posities. Hier wordt dus door Hans en bewoners dankbaar gebruik van gemaakt! En óók door de hulpverlening op het terrein, want aan ons valt ook veel te sleutelen door Hans :-)

Wij hebben een kaartje voor u gemaakt als een kleine geste om u echt héél hartelijk te kunnen bedanken voor deze fijne donatie. Graag willen wij u uitnodigen om, wanneer u eens in de buurt bent, bij ons langs te komen en kennis te maken. Ook kunt u dan natuurlijk de behandelbank

bewonderen.

Dit jaar nog hopen wij een nieuwe folder te mogen presenteren en een vernieuwde website. Wij houden u dan ook zeker op de hoogte hiervan en sturen ze u graag op zodat u ons kunt volgen in onze perikelen.

Dus mocht u in de buurt zijn; De koffie staat klaar!

Saskia Ritsma

De Brink-Akker

Bruntingerweg 3

9418 PN WIJSTER

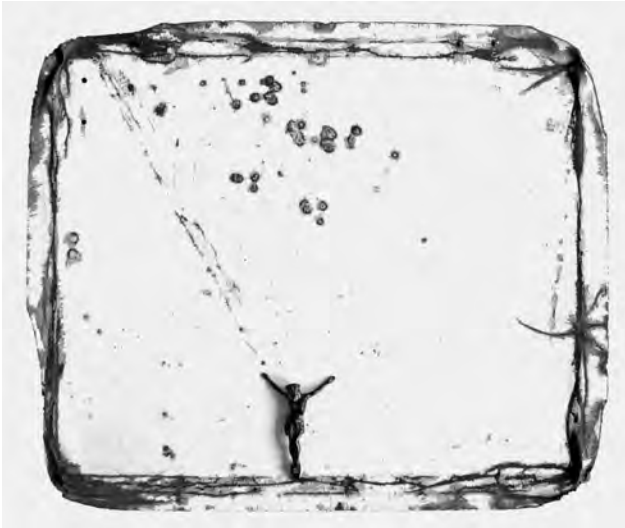
Kunstenaars blijven voorzichtig

“De verheven aspiraties van de kunstenaars en het geïnstitutionaliseerde christendom sloten helaas niet goed op elkaar aan.” Deze uitspraak van Doris Wintgens Hotte, museumconservator, is te vinden in het tijdschrift “De Oud-Katholiek” van juli 2012 in een artikel met de titel: Kerk en moderne kunst – een moeizame relatie.

Er zijn natuurlijk verschillende oorzaken van de afstand tussen de hedendaagse kunst en de kerk, maar ik denk dat een van de belangrijkste angst is: de angst van de kunstenaar om een instrument te worden van de manipulatieve kracht van een officiële opdrachtgever in het algemeen.

De slechtste ervaring hebben kunstenaars hiermee opgedaan in de twintigste eeuw ten tijde van twee dictaturen: de nazidictatuur en de communistische dictatuur. Deze wilden de suggestieve kracht van de beeldende kunst gebruiken om hun ideologische principes nog efficiënter te verspreiden. Zij gebruikten beide het concept van de officiële, in hun ogen goede kunststroming,

die met haar positieve uitstraling de aandacht van een breed publiek in de “enig juiste” richting kan sturen. Opvallend is dat beide ook naast de officieel geaccepteerde, de “goede” kunst, ook een kunst onderscheidde die niet geaccepteerd kon worden, de in hun ogen “slechte” kunst. De “goede” kunst vertoont realistische trekken: zij gebruikt herkenbare elementen uit de realiteit. De “slechte” kunst hoort tot de avant garde: het gaat hierbij om stromingen die niet-figuratieve elementen

FLIP DRUKKER - "(WHITE) BOMBING CHRIST", mixed materials, 62,5 x 52, 5 x 2,5 cm; Groningen, 2011.

gebruikten, die dus meer openstaan voor vrije interpretatie.

Om concreter te worden: de favoriete thema's van beide ideologische systemen waren bijna dezelfde (!): de mens in de strijd tijdens oorlog of revolutie; de mens aan het werk, bij de oogst, in de fabriek, op school, in het ziekenhuis, met een verplichte krachtige, dynamische en optimistische uitstraling.

Maar de angst van de hedendaagse kunstenaar om het instrument te worden van de officiële opdrachtgever – en dat kan ook een kerkelijke opdrachtgever zijn – betekent niet dat een kunstenaar niet geïnspireerd kan worden door de christelijke thematiek.

Als wij niet praten over de geïnstitutionaliseerde vormen van het christendom, maar over het christendom als een van de belangrijkste inspiratiebronnen van de mens, lijkt het perspectief minder negatief.

Een voorbeeld. Op de tentoonstelling “MENS-lievend” in Galerie Noord in Groningen, waarvoor ik kunstenaars gevraagd had om vrij te associëren op dit thema, waren kunstobjecten te zien van Flip Drukker (geb. 1949 in Goes), die een sterk christelijke inhoud hadden. Flip Drukker maakt al twintig jaar objecten van oude materialen, die op incidentele wijze gebruikt zijn. Op de tentoonstelling waren drie werken van hem te zien, waarin hij met oude, roestige, door onbekende mensen in onbekende situaties gebruikte materialen de gekruisigde Christus uitgebeeld heeft, zonder kruis, wat volgens de kunstenaar meer nadruk legt op de uitgespreide armen.

Aan het eind van deze expositie had ik een speciale afspraak met hem in zijn atelier in Het Paleis in Groningen. Daar waren andere, nog niet voltooide werken te zien, waarvoor deze kunstenaar opnieuw de gekruisigde figuur van Christus gebruikt heeft, maar altijd op een onconventionele manier en altijd zonder kruis. (Zo verbindt hij zes oude crucifixen in de vorm van een krans.)

“Ik ben niet gelovig,” zegt hij, “ik denk niet dat God bestaat, maar ik ben geboeid door het christendom en ben blij dat ik in deze traditie ben opgegroeid. Ik zie Christus als een mythische figuur. Zijn leven vind ik fascinerend als verhaal; het blijft voor mij een eindeloze bron van associaties. Alles zit erin: verraden zijn, verdrietig zijn, gewond zijn... Met mijn Christus-figuren blijf ik in de kerkelijke traditie, omdat deze figuur voor mij het symbool van de martelaar is. Hoewel mijn werken uit oude materialen bestaan, zijn ze niet provocatief. Ik zie ze als een soort visuele poëzie.”

Het werk van Flip Drukker is dus niet religieus, niet bestemd voor kerkelijke ruimtes en ook niet voor exposities met religieuze thema's. Maar steeds weer gebruikt hij de Christus-figuur als een element – in zijn persoonlijke ontwikkeling het belangrijkste element – van het christelijk universum. Hij is ervan overtuigd dat de mooiste werken uit de kunstgeschiedenis, niet alleen op het gebied van de beeldende kunsten, maar ook op het terrein van de muziek en architectuur, hun spirituele kracht danken aan het christendom. “Ik mis dit in de moderne kunst in het algemeen,” concludeert hij aan het einde van ons gesprek.

Uit dit voorbeeld kunnen wij de minder pessimistische conclusie trekken dat sommige moderne kunstenaars de christelijke inspiratie nog steeds belangrijk vinden, hoewel ze voorzichtig willen blijven met officiële opdrachten van het geïnstitutionaliseerde christendom.

Bisdomdag: de kers op de taart

Bijzonder aantrekkelijk was ik door een passage uit de uitnodiging voor deze dag: “Nu eens geen beleidsnota’s, geen snoei- en groeitangen, geen financiële problematiek, maar de vraag: “wat bindt ons samen, waar beleven we vreugde aan?”. Dit sloot naadloos aan bij een bij mij al enig tijd bestaande behoefte aan een positieve impuls, aan een stimulerende dag of simpelweg gezegd aan iets “iets leuk”.

Het woord “leuk” kwam op deze dag meermaals terug, bijvoorbeeld in de vraag “wat is het leukste dat in jouw parochie gebeurt?”. We werden uitgenodigd om, naar aanleiding van deze vraag, een kernwoord op een doos te schrijven. Met deze dozen (ruim 120, als een ieder inderdaad een doos heeft beschreven en ingeleverd) is op het altaar een toren gebouwd. Dit zorgvuldig gestapelde bouwsel werd na de gezamenlijke viering in de middag met veel hilariteit weer ontmanteld. Wie wilde kon een doos mee naar huis nemen. Zoals we kunnen zien op de voorpagina van het blad is dit ook gedaan. Al met al heb ik gekregen waar ik op hoopte, de dag was goed, gezellig, perfect georganiseerd en op en top verzorgd.

Meermaals is nu het woord “leuk” door mij gebruikt. Daar wil ik graag nog wat op voortborduren. Eigenlijk heb ik wat moeite met dit woord: het heeft voor mij te weinig inhoud, is te modern en te oppervlakkig. Maar wat dat betreft was deze dag allerminst “leuk”. Er was veel ruimte voor diepgang en zelfreflectie. Hier wil ik graag twee voorbeelden van geven.

Als eerste voorbeeld noem ik de door mij bezochte workshop *Lectio Divina*. Dit is een

“spirituele, meditatieve manier van bijbellezen”. Je probeert helder te krijgen wat God op dit moment tegen je zegt. In de praktijk komt het er op neer dat je een Bijbelpassage zeer intensief leest. De gekozen Bijbelpassage hebben we drie keer gelezen en op ons laten “inwerken”. Elke keer stelden we ons de vraag welke woorden ons na lezing waren bijgebleven. Als een antwoord op het gelezene, maar ook om uiting te geven naar je verlangen naar God, geef je iets terug: een gebed, een tekening, het zingen van een lied. Alles is goed. Modern gesproken, is er dan sprake van tweerichtingsverkeer. Na de laatste lezing probeer je voor jezelf helder te krijgen, hoe je dat wat je hebt ervaren met je mee kan nemen in het leven van alledag.

Ik kan mij voorstellen dat mijn verhaal wat zweverig klinkt. Ik nodig u dan ook

uit de, door ons tijdens de workshop gelezen passage, erbij te pakken. Het betreft Handelingen 2, 41. Het is de bedoeling deze passage drie keer te lezen. Bij de eerste lezing vielen mij de woorden “drieduizend” op en “lieten zich dopen”: de verspreiding van het christendom zou wel erg snel gaan als dat zich exponentieel doorzet. Bij de tweede lezing vielen mij de woorden “trouw” op: uiteindelijk draait het daarom, bedacht ik mij. Niet alleen in de kerk, maar ook ten opzichte van jezelf en anderen. Na de derde lezing bleven de woorden “eensgezind” en “vormden een gemeenschap” in mijn gedachten hangen. Al met al ben ik mij er zo meer bewust van geworden hoe belangrijk het is om samen een gemeenschap te vormen. Als tweede voorbeeld noem ik een passage uit de preek van de aartsbisschop. Hij stelde geloven gelijk aan feestvieren. Hij noemde het geloof “de kers op de taart”.

Maar wat als er nu eens geen taart is, maar slechts een Mariakaakje, al dan niet door midden gebroken? Dan wordt het feesten toch belemmerd? In het evangelie tijdens de viering lasen we dat het bruiloftsfeest in Kana toch door kon gaan: water veranderde immers in wijn. De dienstknechten gaven gehoor aan de opdracht van Maria: “Alles wat Hij u zegt, doe dat”.

Laten we zo ook in onze huidige tijd oog hebben voor waar de wijn dreigt op te raken, of allang op is. En er niet alleen oog hebben, maar er ook naar handelen. De kernboodschap van de preek, “oog hebben voor waar de wijn dreigt op te raken” heeft bij mij als liefhebster van een goed glas wijn een snaar geraakt.

Regina Haverkorn

Met dank aan de leider van de workshop *Lectio Divina*”, Herman van Campenhout, die mij heeft toegestaan zijn aantekeningen voor zijn workshop in dit artikeltje te verwerken.

Voorwoord redactie:

Onderstaand artikel is een samenvatting van een langer –schriftelijk- interview. Gezien de beperkte ruimte in ons blad hebben wij dit niet kunnen plaatsen.

Kennismaking met Astrid Zomervrucht

Ik ben geboren in 1986 in Dordrecht. Daar heb ik met mijn ouders, broertje en zusje gewoond tot ik in Leiden Geneeskunde ging studeren. In december 2011 ben ik afgestudeerd en sinds februari ben ik in Groningen werkzaam in het Martini Ziekenhuis als arts-assistent bij de chirurgie. Tijdens mijn kinderjaren heb ik altijd de vrijheid gekregen om zelf te kiezen of ik meeding naar de kerk. Mijn moeder is oud-katholiek sinds haar studententijd en mijn vader is een overtuigd atheïst. Al vanaf heel jong wilde ik misdienaar worden en vanaf het moment dat ik in de kleinste toog paste (acht jaar oud), mocht ik al misdienaar zijn. Vanaf dat moment ben ik eigenlijk steeds min of meer actief geweest in de kerk. Na mijn verhuizing naar Leiden ben ik vrij snel op een zondagmorgen kennis gaan maken in Leiden. Het lukte me niet om tot de koffie anoniem in de kerk te zitten: al vrij snel werd ik herkend als dochter van Corina (mijn moeder heeft ook in Leiden gestudeerd...). Ook in Leiden werd ik vrij snel misdienaar.

In mijn derde studiejaar heb ik de stap gezet om mijn studie te gaan combineren met wedstrijdroeien. In datzelfde jaar werd ik gevraagd voor het kerkbestuur. Na lang twijfelen heb ik ja gezegd. In het najaar van mijn eerste jaar als kerkmeester ging ik als toeschouwer naar de Synode om toch een keer mee te maken wat daar gebeurde. Al na een halve dag zat ik me op de toeschouwerstoeltjes te verbijten omdat ik niets mocht zeggen en had ik mijn voornemen om voorlopig geen synodaal te worden opgegeven. Het jaar erna zat ik op de extra Voorjaarsynode als synodaal voor Leiden. Met veel plezier ben ik in de jaren erna bij de Synodes aanwezig geweest en heb ik de hele discussie over groei en bezuinigen van dichtbij gevolgd. De commotie rondom de invoering van de Zomervruchtformule (overigens niet naar mij maar naar mijn moeder vernoemd, toen nog synodaal voor Dordrecht.

De officiële naam was de formule van de ‘commissie Tellen en Rekenen’) was voor mij het teken dat veel parochianen (en kerkmeesters en synodalen) eigenlijk geen flauw benul hebben van wat de kerk kost en wie dat betaalt.

Aangezien ik opgegroeid ben binnen de Oud-Katholieke Kerk, vind ik het altijd erg lastig om te vertellen wat me nou precies zo aanspreekt. Of ik voor een kerk zou kiezen als ik daar als kind niet was geweest, weet ik niet, net zo min als ik weet of ik voor de Oud-Katholieke Kerk zou kiezen, als ik in een andere kerk zou zijn opgegroeid. Maar ik heb in de afgelopen jaren wel veel bij de burens gekeken en tot nu toe heb ik geen kerk gevonden waar ik me meer kan vinden in de standpunten. In mijn werk ben ik niet bewust bezig met het feit dat ik oud-katholiek ben en in discussies rondom het staken van behandelingen en het actief beëindigen van levens speelt mijn geloof geen rol.

Zoals eerder al gemeld, ben ik al vanaf zeer jong actief binnen de kerk. Het besturen is me met de paplepel ingegoten en om heel eerlijk te zijn vind ik het gewoon veel te leuk om me er mee te mogen bemoeien. In de afgelopen jaren ben ik met veel plezier synodaal geweest voor Leiden en met datzelfde plezier zou ik dat graag een aantal jaren willen zijn voor Groningen. Mijn motief is om meer mensen te laten beseffen wat de kerk kost, om veel duidelijker te laten zijn wat en

waarom er afgedragen moet worden.

Aan de ene kant ben ik een grote fan van de huidige liturgie en liedteksten, aan de andere kant ben ik ook van mening dat er zeer kritisch gekeken moet worden naar gebruiken die al honderd jaar zo zijn. Gebruiken zouden niet in stand gehouden moeten worden alleen omdat ze al honderd jaar bestaan. Wat mij betreft mag elke zin in de liturgie tegen het licht worden gehouden en mag die zin alleen blijven staan, als er nog een betekenis kan worden gevonden waarom die zin zo uitgesproken moet worden en als er geen redenen zijn om aanpassingen door te voeren. Daarbij moet het gevoel dat het totaal uitstraalt wel worden bewaakt, aanpassingen moeten niet gedaan worden om te versimpelen.

Wat ik verder graag zou willen is een stabiele situatie rondom het aantal gelovigen. Groei naar een aantal (betalende) parochianen waardoor de financiële situatie makkelijker wordt mag niet ten koste gaan van het knusse en geborgene van een kleine kerk.

Astrid Zomervrucht

How do you solve a problem like Maria?

Afgelopen augustus reden Regina en ik naar het internationaal lekenforum in het klooster van Wahlwiller (Zuid-Limburg). De muziek van 'Sound of Music' leidde voor ons het thema 'ontmoeting met Maria' in (zie elders in dit blad). Naast levendige discussies over het synodale karakter van onze kerk en natuurlijk ons thema was er tijd voor twee zonovergoten 'Ausflüge' naar Maastricht en naar Aken. De mengelmoes van mensen en culturen was hartverwarmend. Zo ook onze afsluitende dienst in de Alt Katholische Kirche in Aken. Daar vernieuwden we onze ontmoeting met Bruder Samuel, een zeer bijzonder lid van <http://www.kleinejesuswesternundkleinejesubrueder.de/>

Een echte aanrader om eens aan mee te doen. Volgend jaar in Berlijn, daarna een jaartje niet, in verband met het internationaal congres ter ere van het 125 jarig jubileum van de 'Unie van Utrecht' in ... Utrecht.

Dank aan de organisatoren van dit feestje. Zie ook <http://www.laienforum.info/> (duitsstalig)

Karel Haverkorn

P.S. 's Avonds werd dit drieluik fantastisch verlicht door de ondergaande zon.

drieluik 'Ave Maria', uit het klooster van Wahlwiller

Kijken met Andere Ogen

Voor deze editie van de Missie Zendings Kalender is gekozen voor drie christelijke kunstenaars uit Bali: Sriwardani, Erland Sibuea and Nyoman Darsane. Deze kunstenaars kijken vanuit hun christelijke geloof met andere ogen naar hun samenleving en de religieuze gemeenschappen. Ze laten ook ons naar ons geloof kijken met beelden uit hun cultuur en hun tradities.

Het echtpaar Sriwardani (1966) en Sibuea (1968) combineert hun christelijke geloof van de 21e eeuw met de spiritualiteit van de Balinese cultuur. Met hun christelijke geloof als uitgangspunt gaan ze ook in dialoog met de Indonesische samenleving.

In veel van het werk van Sriwardani neemt lijden een voorname plaats in. Zij is met name geobsedeerd door de lijdende Christus, die ze op heel veel werken afbeeldt: realistisch, met hartstocht en emotie geschilderd. Sriwardani ziet in de lijdende god-mens het lijden van vooral de vrouwen in de Indonesische samenleving.

De schilderijen waarin Sibuea liefde (februari) en hoop (november) uitwerkt, lijken bijna glas-in-lood ontwerpen. Ook de lijdende Christus neemt plaats in zijn werk. Zijn commentaar op de plaat in de maand juli, waarin hij de broodvermenigvuldiging met vijf broden en twee vissen aanschouwelijk maakt: "omdat kleine dingen groot kunnen worden".

Nyoman Darsane (1939) probeert om de Balinese kunst te combineren met de boodschap van de Christus. Zijn motto: Bali is mijn lichaam, Christus is mijn leven. Zijn stijl is verfijnd en bijna mystiek, vol symboliek. Bijbelse taferelen situeert hij steeds alsof ze in Indonesië plaatsvonden. Ook de dans neemt, zoals in het religieus-maatschappelijk leven op Bali, een heel belangrijke plaats in het werk van Darsane in. In Darsane's verbeelding van de schepping is Jezus afgebeeld als Shiva, de godheid op de Hindoe-tempels die het universum behouden en vernietigen kan. Bij Darsane is het niet meer Shiva die daar danst, maar Christus, de heer van de kosmos, de Verlosser door wie alles bestaat en door wie wij leven. Zijn rechterhand wijst naar de hemel, de handpalm open, ontvangend. Bij Darsane is het Woord bijna dans geworden.

De kalender kost 8 euro en de opbrengst komt ten goede van het werk Sint Paulus, missie en diaconaat buitenland. Meer informatie kunt u ook vinden op www.missiesintpaulus.nl.

U kunt de missie kalender bestellen bij Albertha van het Hof.

*Anne Maaïke Folkers,
adj.secr. landelijke kerk*

Gespreksavonden: Ontmoeting met Maria

onderwerp te verzorgen.

Het programma zal er als volgt uitzien:

avond 1: inleiding over de geschiedenis van de Mariaverering met nabespreking.

avond 2: inleiding over de oud-katholieke visie op Maria met nabespreking

avond 3: persoonlijke beleving van en ervaringen met Maria

avond 4: Bijbelstudie.

Ik hoop dat er veel parochianen aan deze avonden zullen deelnemen. De informatie is nuttig, maar belangrijker is de persoonlijke inbreng van alle deelnemers. Daardoor wordt de ontmoeting met Maria ook een ontmoeting met elkaar.

Adrie Paasen

Zoals al in de Martinus' Nieuwsbrief gemeld is, zal ik het komende seizoen een aantal gespreksavonden verzorgen. De aanleiding is het Internationaal Lekenforum, dat enkele weken heeft plaatsgevonden in Wahlwiller. De Nederlandse voorbereidingsgroep had gekozen voor het thema Ontmoeting met Maria. Van te voren reageerden niet alle deelnemers even positief hierop. "Maria, dat is toch rooms, daar doen wij oud-katholieken toch niet aan." Toch bleek tijdens het forum dat er in veel oud-katholieke kerken, net als bij onze diensten in Engelbert, een Mariabeeld staat, waarvoor kaarsjes opgestoken worden. Na afloop van het forum waren alle deelnemers enthousiast. De informatie die zij gekregen hadden, had hun kennis van en inzicht in het onderwerp verdiept en er was veel gelegenheid geweest voor het uitwisselen van gedachten en het delen van ervaringen.

Toen ik enkele dagen na het forum nog wat zat na te genieten van het geslaagde lekenforum, dacht ik ineens: Dit programma zou ook heel geschikt zijn voor gespreksavonden. Vandaar mijn aanbod aan het kerkbestuur om vier avonden over dit

Pelgrimage naar Port-Royal

Hoe is het mogelijk dat een vrijwel volledig verwoest klooster in de buurt van Parijs en een gebouw dat in de stad dat al lang geen klooster meer is, nog zo tot de verbeelding spreken? Dat dit voor Fransen het geval is, valt nog te begrijpen, omdat beide kloosters een belangrijke rol in de nationale geschiedenis hebben gespeeld. Maar een pelgrimage van Nederlandse oud-katholieken...?

Dat komt doordat Port-Royal des Champs en Port-Royal de Paris ook een belangrijke rol hebben gespeeld in de ontstaansgeschiedenis van de tegenwoordige Oud-Katholieke Kerk van Nederland. Het was de plek waar de geschriften van bisschop Jansenius gelezen en bestudeerd werden. De plek waar de grote Blaise Pascal verbleef. De plek kortom, waar spirituele wortels liggen van onze kerk.

De geestverwantschap met Port-Royal is daarom iets van blijvende waarde. Om die reden organiseerde de Werkgroep St Willibrord in de week na Pinksteren een vierdaagse pelgrimage naar verschillende plekken in en rond Parijs, die een rol hebben gespeeld in onze kerkgeschiedenis. Op weg daarheen werd in Ieper, België, de kerk met het graf van Jansenius bezocht. De inspirerende, maar ook heel gezellige reis stond inhoudelijk onder leiding van bisschop Dirk Jan Schoon van Haarlem en zijn echtgenote Lidwien van Buuren.

Zij hadden in de aanloop ernaar toe al twee voorbereidende lezingen, een boekje over de geschiedenis van Port-Royal en het Jansenisme en een reisgidsje verzorgd. Het bestuur van de Werkgroep had verder alles prima georganiseerd. Op de terugweg hebben we nog een bezoek gebracht aan de parochie van Priches, Noord Frankrijk, die zich enige jaren geleden bij de Oud-Katholieke Kerk aansloot.

Samen met ruim dertig andere oud-katholieken uit het hele land hebben wij van deze leerzame, spirituele en plezierige pelgrimage genoten. De beide kloosters werden bezocht, een aantal kerken in Parijs, de kerk van St Lambert, het Musée National de Port-Royal des Champs met o.a. een prachtige tuin, vele herinneringen aan de kloostergemeenschap van weleer en het dodenmasker van Pascal.

Teveel om op te noemen.

Voor ons was het spirituele hoogtepunt van de reis de eucharistieviering in de open lucht op de ruïnes van Port Royal des Champs op 30 mei 2012 in de namiddag. Een onvergetelijk moment. Een indrukwekkend moment voor alle deelnemers. Bisschop Schoon, geassisteerd door zijn broer pastoor Schoon, ging voor in een eucharistieviering op de ruïnes van Port-Royal des Champs. Op de website schreven we na afloop de volgende reactie:

“Nu (...) overheerst het gevoel dat het tijdens een pelgrimstocht als deze in de Oud-Katholieke spiritualiteit mogelijk blijkt om diep doorleefde ernst, zeker gezien de historische context, te verenigen met een blijde en opgewekte geloofservaring, samen met bijzondere reisgenoten”.

Janneke en Ab Mollema

PS: De website van de Werkgroep St Willibrord bevat een uitgebreid verslag met vele foto's: (<http://willibrord.okkn.nl/?b=149>)

De omzwervingen van ons orgel

Rond 1970 zag ons orgel het levenslicht en kreeg het zijn levensadem in de werkplaats van de Fa. Pels en Van Leeuwen. Het orgel heeft één register en een koppel, dat wil zeggen dat de pijpen die een octaaf hoger staan, eveneens meeklinken, bijvoorbeeld te gebruiken bij gemeentezang. Het kistorgel belandde na het faillissement van het orgelbedrijf bij een orgelhandelaar. De predikant Willem van Buuren kocht het instrument en liet er de orgelbank bij maken. De dominee plaatste zijn kistorgel in de Hervormde Kerk van Vierpolders op Voorne in Zuid-Holland, waar het vooral door de cantorij werd gebruikt. In 1979 werd Van Buuren predikant in Schoonoord. Het orgel verhuisde mee.

In het jaar 1982 werd "ons orgel" overbodig en werd het verkocht aan pastoor Van den Barselaar voor de pas gebouwde kerk de Mamré-hoeve in Beijum, Groningen. De adviseur daarbij was Jan Veldkamp van Mense Ruiters Orgelmakers uit Zuidwolde, die ook nog tot op heden ons orgel stemt en eventuele noodzakelijke herstelwerkzaamheden verricht. Op 8 mei 1983 werd het kistorgel het eerst bij de mis bespeeld.

Zondag 5 juni 1994 vierden wij als Oud-Katholieke Parochie van de H. Martinus voor de eerste keer de Eucharistie in de Mamré-hoeve. En daarbij klonken de pijpen dus voor het eerst in onze parochie. Negen jaar later - 6 september 2003 - moesten wij als parochie verhuizen. En het orgel verhuisde mee. We namen onze intrek in de Open Hof aan de Spilsluizen in Groningen. Vanaf nu was het kistorgel eigendom van onze parochie.

Nog geen twee jaar later stond de volgende verhuizing op het programma. De tweede zondag van januari 2005 vierden we en zongen wij, samen met ons orgel, voor het eerst in de kerk van Engelbert. Toen men daar ging restaureren in 2011, moest het kistorgel uit de kerk, evenals de parochianen. Wij vierden enkele keren in Middelbert en meerdere keren in ons eigen kerkgebouw aan de Witte de Withstraat in Groningen.

Het kistorgel werd zolang bij Albertha - onze organist - en Eddy - onze cantor -in huis geplaatst. Dat duurde tot 1 april 2012 - Palmzondag. We verhuisden opnieuw, nu weer naar Engelbert. En het orgel verhuisde mee. Voorlopig rust in al de omzwervingen. Het wachten is nu op de waarschijnlijk laatste verhuizing naar de Witte de Withstraat.

Begin juni werd het orgel gestemd. De al genoemde Jan Veldkamp verrichtte de werkzaamheden, geholpen door Eddy. Tegelijkertijd kreeg het orgel een grondige opknapbeurt in het voor de parochianen onzichtbaar inwendige, ademende deel van ons orgel.

Eddy Ufkes

Mijn zoektocht naar God

Wat doet een atheïst als hij voor het eerst een kerk binnenloopt en zich welkom voelt? Te veel om op te noemen, maar ik verwacht dat hij in ieder geval gaat onderzoeken wat het betekent om te kunnen zeggen: "Ik geloof".

Mijn eerste kennismaking met de Oud-Katholieke Kerk is nu alweer zo'n vier en een half jaar geleden en ik ben er nog altijd niet uit. Met mijn vrouw, Regina, meegekomen kwam ik een met zorg uitgevoerde dienst tegen. Maar meer nog dan dat, vond ik de gesprekken bij de koffie achteraf lavend. Later hoorde ik dat men dat "herberg" noemde. Afgelopen Pinksteren ben ik toegetreden, na een lange periode als gastlid te hebben rondgelopen. Er is in die periode veel gebeurd.

Vanuit mijn opvoeding heb ik meegekregen dat geloof iets is wat mensen nodig hebben als ze niet voldoende steun hebben aan de wetenschap om het bestaan van het leven te verklaren. We zijn ten slotte gewoon apen met een extra grote cortex cerebri, toevallig ontstaan uit willekeurige processen in een oersoep. Geloof is een soort "opium voor het volk", maar dan zonder Marx. Ik had dus niets met een schepper en heb me daarom eerst gericht op het ethisch aspect. Jezus als voorbeeld. Natuurlijk nog wel met een korreltje zout, want een zekere vorm van assertiviteit had ik juist extra nodig. Het woord "God" verving ik voor het gemak voor "Goed". Jezus komt voort uit het Goede en misschien hebben wij mensen daar ook wel iets van meegekregen.

Ik had nog wel wat moeite met het woord 'geloven', een werkwoord dat toch wel erg verbonden is aan een kerk. Een club vrienden om betekenis mee te delen, vooruit, maar wat geloof ik dan?

Ik was intussen gastlid geworden, omdat ik me bij de groep mensen betrokken voelde. De pastoor (Annemieke) bleek geen enkele moeite te hebben met het feit dat ik de schepper nog niet had geaccepteerd en tijdens gesprekken (vooral de gespreksavonden) bleek dat er nauwelijks of geen mensen waren die de bijbel letterlijk namen. In ieder geval

leek me daar een selectie te hebben plaatsgehad. Mensen die letterlijk geloven worden misschien niet oud-katholiek en mocht er iemand door deze selectie heen schieten, dan meldt deze persoon zich mogelijk niet bij een gespreksavond. Gespreksavonden kregen een speciale betekenis, omdat ik het heerlijk vind om samen te stoeien met begrippen die ons blijkbaar emotioneel raken. Wel een beetje vreemd voor een technet als ik, maar misschien ben ik ook veel minder 'deterministisch' dan ik dacht.

Ik heb Jezus intussen geadopteerd als een goeroe. Hij is voor mij een voorbeeld voor een leven dat niet op egoïsme is gebaseerd. Het hogere doel is vrede, een toestand waarin iedereen kan gedijen en geestelijk kan groeien.

God is voor mij een ingewikkelder verhaal. Ook in deze ontdekkingsstocht spelen voor mij de gespreksavonden een belangrijke rol. Als je het idee loslaat dat God een 'persoon' is, dan komen

namen als 'hogere macht' of 'iets' in beeld. Soms wordt dat iets als een nog van de mensen afgescheiden entiteit beschouwd, soms lijkt het meer een "gezamenlijk bewustzijn" en is het dus een "kracht" die we met elkaar delen. Voorlopig voel ik me het beste thuis bij dit laatste. Dan zijn er onze diensten. Onze kerk wordt geroemd om de zorg voor haar liturgie. Ik moet zeggen dat ik die voorliefde voor doorleefde teksten deel, maar kan me soms niet aan de indruk onttrekken dat het effect van hersenspoeling niet vreemd is aan onze kerk. Bij veel teksten denk ik "wat zing ik nu weer?" en doe ik verwoede pogingen om de teksten zo te interpreteren dat ik ze niet al te letterlijk hoeft te nemen. Al met al reden te over om lang te twifelen over de stap om volwaardig lid te worden van onze kerk. Ik geloof niet dat ik logisch redenerend me ooit kan verzoenen met het geloof.

Uiteindelijk heb ik ervoor gekozen om toch toe te treden. Ik ken mezelf als iemand die het zichzelf meestal te ingewikkeld maakt. Toetreden zonder dat ik daarvoor alle examens heb gehaald, leek me dan ook een verademing. Dan maar wat minder rationeel. Ik kan altijd nog zeggen dat ik het voor de parochie heb gedaan. De beloften tijdens de toetreding waren tenslotte ook gericht op mijn medeparochianen. Ik vond het een indrukwekkend ritueel en het heeft mij een kaars opgeleverd met de tekst 'Ik geloof'. Ik ben benieuwd wat het vormsel gaat opleveren

Karel Haverkorn.

Vieringen

Elke 2e en 4e zondag van de maand zijn er vieringen in Groningen. Zolang ons eigen kerkgebouw aan de Witte de Withstraat nog niet gereed is zullen de vieringen in Engelbert zijn, aan de Engelberterweg 41. De vieringen beginnen om 11.00u, tenzij anders aangegeven.

Op de zaterdagavonden voorafgaand aan de zondagse vieringen in Groningen/Engelbert, zijn er ook vieringen in Friesland. Deze worden t/m zaterdag 27 oktober gehouden in de Redbadtsjerke aan de Sluytermanwei te Jorwert, om 19.00 uur. Halverwege die viering verhuist de kerngroep naar Leeuwarden, waar vanaf dan de vieringen worden gehouden in de Lutherse Kerk, Nieuwe Oosterstraat Nieuwe Oosterstraat 28-30, 8911 KN Leeuwarden. Vanaf zaterdagavond 10 november 2012 vinden aldaar de Oud-katholieke vieringen plaats. Aanvangstijd blijft 19.00 uur.

Zaterdag 8 en zondag 9 september 2012
Vijftiende zondag na Pinksteren (18 in de reeks)
Zondag van Effata
Eerste schriftlezing Jesaja 35, 4-7a
Tweede schriftlezing Jakobus 1, 17-27
Evangelie Marcus 7, 31-37
Groen
LE 326

Zaterdag 22 en zondag 23 september 2012
Zeventiende zondag na Pinksteren (20 in de reeks)
Zondag van de grootste en de kleinste
Eerste schriftlezing Wijsheid 1, 1-7
Tweede schriftlezing Jakobus 3, 16 – 4, 6
Evangelie Marcus 9, 30-37
Groen
LE 331

Zaterdag 13 en zondag 14 oktober 2012

Twintigste zondag na Pinksteren (23 in de reeks)

Zondag van de rijke

Eerste schriftlezing Wijsheid 7, 7-11

Tweede schriftlezing Hebrëëen 3, 7-14

Evangelie Marcus 10, 17-31

Groen

LE 337

Zaterdag 27 en zondag 28 oktober 2012

HH. Simon en Judas, apostelen

Eerste schriftlezing Deuteronomium 32, 1-4

Tweede schriftlezing Efeziërs 2, 13-22

Evangelie Johannes 15, 17-27

Rood

LE 546

Vrijdag 2 november 2012 20.00 uur in Engelbert

Allerzielen

Eerste schriftlezing Klaagliederen 3, 22-26 en 31-33

Tweede schriftlezing 1 Korintiërs 15, 50-58

Evangelie Johannes 5, 24-27

Paars of Zwart

LE 550

Zaterdag 10 en zondag 11 november 2012

Drieëntwintigste zondag na Pinksteren (27 in de reeks)

Zondag van het grootste gebod

Eerste schriftlezing Leviticus 19, 1-2; 9-18

Tweede schriftlezing Hebrëëen 9, 11-14

Evangelie Marcus 12, 28-34

Groen

LE 345

Zaterdag 24 en zondag 25 november 2012

Laatste zondag na Pinksteren

Zondag van de voleinding

Eerste schriftlezing Sefanja 1, 14 – 2, 3

Tweede schriftlezing Openbaring 1, 1-8

Evangelie Marcus 13, 14-27

Groen

LE 349

Zaterdag 8 en zondag 9 december 2012

Tweede zondag van de Advent

Eerste schriftlezing Baruch 5, 1-9

Tweede schriftlezing Filippenzen 1, 3-11

Evangelie Lucas 3, 1-6

Paars

LE 356

Zaterdag 22 december 2009

Vierde zondag van de Advent

Eerste schriftlezing Micha 5, 1-3

Tweede schriftlezing Hebrëëen 10, 5-10

Evangelie Lucas 1, 39-45

Paars

LE 360

Noot: Deze viering wordt alleen in Leeuwarden gehouden.

Celebrant is de aartsbisschop.

Maandag 24 december 2012

Kerstmis – Geboorte van de Heer

Kerstnacht

Eerste schriftlezing Jesaja 9, 1-6

Tweede schriftlezing Titus 2, 11-14

Evangelie Lucas 2, 1-10

Wit

LE 19

Afzender:
Redactie Oud-Katholieke Parochie van Sint Martinus
Witte de Withstraat 2A
9726 EC Goningen

